

Převaděčská trasa Františka Zahrádky

Asi jedenáct kilometrů dlouhá trasa z Velkého Boru k dnes již legendárnímu hraničnímu patníku č. 16 obchází vrchol šumavské hory Poledník (1315 m). Skaut a bojovník proti totalitě František Zahrádka v létě 1949 touto cestou uskutečnil dva úspěšné přechody, při kterých převedl celkem osm osob. Při prvním z nich byl okolnostmi donucen odejít do Bavorska, kde navázal kontakty s americkou výzvědnou službou CIC (Counter Intelligence Corps), s níž začal spolupracovat.

Vratme se však na začátek Zahrádkovy „převaděčské kariéry“. Do boje proti nedemokratickému režimu se František Zahrádka zapojil bezprostředně po komunistickém převratu v únoru 1948. V rámci odbojové skupiny Za pravdu se podílel na výrobě a rozšiřování protikomunistických letáků a tiskovin. V lednu a v květnu 1949 navíc uskutečnil první dva přechody státní hranice. Převedl při nich skauty z Českých Budějovic a Českomoravské vrchoviny.¹ Sám se vždy od hranice vracel zpět do vnitrozemí. Vzhledem ke zhoršující se bezpečnostní situaci v oblasti Stožce, Českých Žlebů a Nového Údolí, kudy tyto jeho cesty vedly, se rozhodl pro další přechody využít novou trasu kolem šumavského Poledníku. Celonoční pěší pochod začínal v Rejstejně, městě při rýžovištích zlata na řece Otavě. Během cesty Zahrádka postupně nabíral jednotlivé uprchlíky a pokračoval s nimi podél Otavy směrem na Přední a Zadní Paště, Stodůlky, Velký Bor a hraniční horu Poledník.

Vesnice Velký Bor se sedmdesátí staveními se rozkládala necelé čtyři kilometry od Prášil směrem na Srní. Po odsunu původních obyvatel a vzniku železných opony byla – jako mnoho dalších, které se ocitly v hraničním pásmu – srovnána se zemí. Tady se

František Zahrádka u hraničního patníku č. 16 v roce 2012

Foto: Martin Jindra

kurýr František Zahrádka při svých převaděčských cestách v létě 1949 napojoval na trasu bývalé pašerácké stezky. S uprchlíky, které v té době „pašoval“ z republiky, mu od tohoto místa k hraničnímu patníku č. 16 scházelo ještě jedenáct kilometrů. Noční pochod obtížným terénem byl náročný nejen z hlediska bezpečnosti a orientace, ale vyžadoval rovněž

dobrou fyzickou kondici. Tu získal František Zahrádka v 10. skautském oddíle v Českých Budějovicích, jehož byl členem.

V orientaci noční krajinou mu pomáhala speciální mapa, na které byly vyznačeny i jednotlivé lesní průseky. Při první cestě kolem Poledníku zastihla jeho skupinu nedaleko hraniční hory bouře. V roce 2012 na

¹ Mezi skauty, které převedl v lednu 1949, byl i Zahrádkův bratr Ludvík.

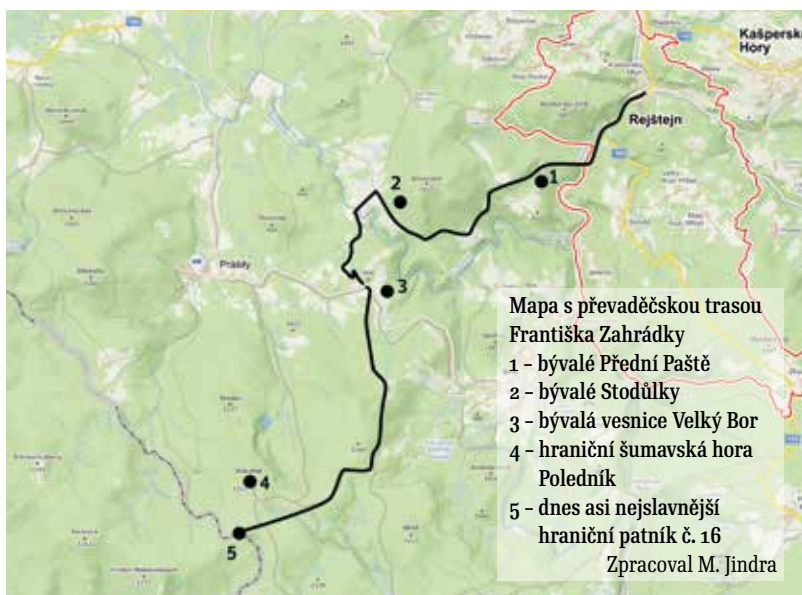
František Zahrádka na vězeňské fotografii
Foto: NA

tuto vyhrocenou situaci vzpomínal: *Po půlnoci začala bouřka a za námi se strhla přestřelka proti jiné skupině; bylo slyšet štěkot psů, křik dětí. Byli jsme tak čtyři sta metrů od hraniční čáry u Poledníku. Zahrádka tak byl přinucen k přechodu do Bavorska, přestože původně chtěl skupinu odvést pouze ke státní hranici. Když se strhla ta přestřelka, tak jsme to museli natřít a já jsem byl v dost špatném stavu, protože jsem byl jen tak na lehoučko, a tak jsem říkal, že holt půjdu do Bavor.² Přechod celkem sedmi osob, z nichž většinu tvořili vojáci ze Západu, byl úspěšný. Při druhém srpnovém přechodu kolem Poledníku převedl štábního rotmistra letectva Silvestra Müllera. Další plánovanou cestu za hranice zhatilo Zahrádkovo zatčení.*

Martin Jindra

Hraniční šumavská hora Poledník dosahující nadmořské výšky 1315 metrů byla pro Františka Zahrádku důležitým orientačním bodem. Dnes na jejím vrcholu stojí 37 metrů vysoká vyhlídková věž. Foto: Martin Jindra

² Archiv autora, rozhovor autora s Františkem Zahrádkou z 2. 11. 2012.

Mapa s převaděčskou trasou Františka Zahrádky
1 - bývalé Přední Paště
2 - bývalé Stodůlky
3 - bývalá vesnice Velký Bor
4 - hraniční šumavská hora Poledník
5 - dnes asi nejslavnější hraniční patník č. 16
Zpracoval M. Jindra

František Zahrádka se narodil 30. října 1930 v Děčíně. V mládí jej přitáhl skauting, díky kterému dokonale poznal Šumavu. Tyto vědomosti využil po únoru 1948, kdy v této oblasti provedl čtyři přechody státní hranice. V září 1949 byl zatčen. V prosinci 1949 jej Státní soud v Praze poslal na 20 let do vězení. Prošel řadou věznic a pracovních táborů. Propuštěn byl v roce 1962. Po roce 1989 spoluzakládal Muzeum třetího odboje v Příbrami a Památník obětí komunismu Vojna. Byl dlouholetým předsedou pobočky Konfederace politických vězňů v Příbrami. V roce 2007 mu prezident republiky propůjčil Řád Tomáše Garrigua Masaryka. Skaut, člen protikomunistického odboje, kurýr, politický vězeň, šťastný manžel, věřící křesťan, představitel K 231 a Konfederace politických vězňů, filmový odborný poradce, milovník přírody, zvláště pak Šumavy, opustil tento svět 15. prosince 2017 ve věku 87 let.

pd

